

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра загальної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія сексуальності

Освітня програма: для усіх ОП (*денна форма*)
Освітній рівень: бакалаврський (перший)
Галузь знань: для усіх галузей знань
Спеціальність: для усіх спеціальностей

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “28” серпня 2025 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
 2. Анотація до курсу
 3. Мета та цілі курсу
 4. Результати навчання (компетентності)
 5. Організація навчання курсу
 6. Система оцінювання курсу
 7. Політика курсу
 8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія сексуальності
Викладач (-і)	Федик Оксана Василівна
Контактний телефон викладача	596066
Е-mail викладача	oksana.fedyk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна /заочна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/df3e847025beea8ce586
Консультації	відповідно до графіку
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Психологія сексуальності» спрямований на вивчення феномену людської сексуальності як важливої складової особистісного, емоційного та соціального розвитку людини. Дисципліна розкриває психологічні, біологічні та соціокультурні основи сексуальності, її прояви в міжособистісній взаємодії, спілкуванні та культурному контексті. Студенти ознайомлюються з основними теоріями формування сексуальної ідентичності, толерантності, етики стосунків та сексуальної освіти. Курс формує культуру усвідомленого, відповідального й гуманістичного ставлення до сексуальності як до природного аспекту людського буття. Дана дисципліна розкриває та формує сексуальну культуру, установки і цінності на основі сучасних наукових знань з психології сексуальності, які дадуть можливість зберегти своє сексуальне і репродуктивне здоров'я, розуміти сексуально обумовлені особливості поведінки людей, розпізнавати сексуальні дисфункції і девіації.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу: ознайомлення студентів із закономірностями та основними етапами психосексуального розвитку людини, становленням статевої самосвідомості, статевої поведінки, психосексуальної орієнтації, а також поняття "статевої конституції", етапами копулятивного циклу, особливостями чоловічої та жіночої сексуальності, здійснити аналіз порушень статевої функції та сексуальні перверзії у чоловіків та жінок, а також розглянути методи психологічної допомоги сексуальних порушень. Сприяння збагаченому спілкуванню в соціальній комунікації, розвитку емоційного, тілесного та стратегічного інтелекту; сприяння розумінню людей у їхніх психосексуальних викликах та поведінковій динаміці. Вивчення курсу допоможе виправляти особисті помилки та уникати психологічних маніпуляцій сексуального характеру в різних сферах життя.</p> <p>Цілі курсу: Сприяти усвідомленню значення сексуальності для психічного здоров'я, гармонійних стосунків і самореалізації людини, забезпечувати реалізацію системного підходу до висвітлення соціокультурних та психологічних аспектів сексуальності, психологічних закономірностей сексуальної поведінки, озброїти студентів знаннями з проблем вікових особливостей сексуальної поведінки, психології подружнього статевого життя, психології статевого розладів. Цільовими орієнтирами є покращення власного образу, самореалізація в стосунках та життєтворчості..</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, мислити концептуально, системно, саногенно.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним,</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.</p> <p>ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології та сексології.</p>	

СКЗ. Здатність до розуміння специфіки сексуальної поведінки, діяльності та вчинків людини з огляду на її статевість та сексуальність.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ на основі анатомо-фізіологічних, вікових, психологічних, соціокультурних аспектів.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для розширення знань у сфері сексуальності та вирішення психосексуальних проблем.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності..

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я, сексуального здоров'я та психологічного благополуччя.

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, здатність до навчання, здатність логічно обґрунтовувати позицію, навички спілкування, вміння слухати і запитувати, формування власної думки та ін.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	Для всіх спеціальностей	2-3-4 бакалавр;	вбірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
1. Основи сексології. Сексологія як міждисциплінарна галузь наукового знання.	лекція	1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2. Діденко С. В. Психологія сексуальності як наука. Формування і розвиток знань із психології сексуальності. Стаття людини та особливості її формування// Психологія сексуальності: підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. - Київ, 2009. – С. 7–50. 3. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія	2 Проаналізуйте основні етапи становлення сексології як самостійної науки.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру

		<p>сексуальності: підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304</p> <p>4.ФедикО.В.Психологічн і основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано- Франківськ: Плай ,2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).</p>			
<p>2.Стать та її детермінанти. Етапи формування сексуальності. Анатомо- фізіологічні складові сексуальної поведінки. Психофізіологі я сексуальності.</p>	лекція/ семіна р	<p>1. Гербут В.С. Право на сексуальну орієнтацію та гендерну ідентичність: сутнісний зміст та гарантії захисту: Монографія / В.С. Гербут. – Ужгород, 2019. – 264 с.</p> <p>2.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.</p> <p>3. Лозова О. М. Психологічна культура і сексуальна грамотність молоді. — Київ: Ніка- Центр, 2020.</p>	2/2 Розкрийте етапи формування сексуальності.	10 б. вибірково , під час опитуван ня на семінар); 10 б – за підготовк у і презентац ію повідомле ння	Впродов ж семестр у
<p>3.Психологічні аспекти сексуальності. Сексуальна гармонія та дисгармонія подружньої пари. Основні рівні розвитку сексуальної свідомості і їх взаємозв'язок із сексуальним</p>	лекція	<p>1.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p> <p>2.Седих К.В. Психологія сімі:навч.посіб./К.В.Седи х.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с</p> <p>3. Питлюк-Смеречинська О. Д. Психологічні особливості формування статевої ідентичності у підлітковому віці / О. Д.</p>	2 Розкрити психологічні аспекти сексуальності. Охарактеризув ати стадії розвитку шлюбу Дати порівняльну характеристик у видам сексуальної поведінки.	10 б. вибірково , під час опитуван ня на семінарі; 10 б – за підготовк у і презентац ію повідомле ння	Впродов ж семестр у

статусом суспільства.		Питлюк-Смеречинська // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки. - 2013. - Т. 2, Вип. 11. - С. 233-236	підготувати наукове повідомлення «Партнерські і домінуючі моделі міжстатевих відносин у сім'ї».		
4.Кохання. Інтимна близькість та навички комунікації Психосексуальний розвиток та статева соціалізація. Поняття статі та статево-рольових стереотипів. Формування статі Етапи формування і прояви сексуальності.	лекція	1. Слободянюк О. М. Психосексуальний розвиток особистості: теорія і практика. — Львів: Світ, 2017.. 2. Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. — К.: Арістей, 2003.-312 3. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.: Академвидав, 2009.- 304 с. Діденко С. В. Сексуальна поведінка. Розвиток сексуальності протягом життя // Психологія сексуальності : підручник : [для студентів ВНЗ] / С. В. Діденко, О. С. Козлова ; М-во освіти і науки України. - Київ, 2009. — С. 87-228.	2 Розкрити етапи формування статі	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
5. Сексуальна норма і патологія. Статеві конституції чоловіка і жінки. Сексуальний темперамент.	лекція	1. Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. — К.: Арістей, 2003.-312 2. Чуприков, А. П. Нормальна та кримінальна сексологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / А. П. Чуприков, Б. М. Цуприк. — К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. — 252 с.	2 Дати характеристик у індивідуальній і партнерській нормі.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
6. Психосоціальні та психологічні основи сексуальності.	лекція/ семінар	1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с.	2/2 Розкрити психосексуальний розвиток особистості за З.Фрейдом.	10 б. вибірково, під час опитування на семінарі;	Впродовж семестру

Періодизація З. Фройда, Е. Еріксона, Г. Васильченка, У.Мастерса та В.Джонсонс..		<p>2. Тичина Д. М. Біологічні та психологічні детермінанти сексуальності [Електронний ресурс] / Д. М. Тичина // Правовий часопис Донбасу. - 2018. - № 2. - С. 129-134. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppd_2018_2_24</p> <p>3.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p>	Розкрити психосоціальний розвиток особистості за Еріксоном	10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	
7. Сексуальне здоров'я. Чотириохфакторна системна концепція сексуального здоров'я. Механізми психологічного захисту.	семінар	<p>1. Гупаловська В. А. Психологічні особливості сексуальних установок молоді [Електронний ресурс] / В. А. Гупаловська, Н. Стрілець // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Психологічні науки. – Миколаїв, 2013. - Т. 2, вип. 10. - С. 89-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdups_2013_2_10_19</p> <p>2.Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312</p> <p>3.Кушнірук Ю. Сексуальне здоров'я / Ю. Кушнірук // Будьмо здорові. - 2019. - № 4. - С. 3-58.</p>	2 Підготувати презентацію до теми «Сексуальне здоров'я». Розкрити механізми психологічного захисту.	10 б. вибірково, під час опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
8.Основні сексуальні розлади у чоловіків та жінок. Психогенні	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності	2 Проаналізувати основні причини сексуальних розладів.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку	Впродовж семестру

сексуальні розлади. Сучасні погляди на причини та умови розвитку розладів статевої ідентифікації. Методи дослідження пацієнтів з РСІ.		«Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2. Чуприков А.П, Цуприк Б.М. Нормальна та кримінальна сексологія :підруч. для студ. вищ.навч.закл./А.П.Чуприков, Б.М.Цуприк. —К.: ДП«Вид. дім «Персонал», 2011. — 252 с.		у додаткової інформації	
9. Модифікації секс-терапії. Секс-коучінг. Фізіотерапевтичні методики.	лекція/семінар	1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2.Балабанова Л.М. «Психологія сексуальності» Курс лекцій Режим доступу http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/2030/Kurs_lectiy_ps_sex_Balabanova.pdf	2/2 Назвати та охарактеризувати основні методи терапії сексуальних розладів	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку розробки секс-терапії	Впродовж семестру
10.Психопрофілактика порушень сексуального здоров'я. Система та принципи психопрофілактики.	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Келли Г. Основы современной сексологии. – СПб., Харьков, 2000.	2 Скласти програму психопрофілактичних заходів порушень сексуального здоров'я.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
					Впродовж семестру
11. Закоханість та кохання. Шлюбні	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для	2 Самостійна робота	10 б. опитування	

стосунки. Шлюбний потенціал. Шлюбний вік.		самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.		ня на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	
12.Психологічна сумісність партнерів. Сексу шлюбі. Цивільні шлюби. Розлучення.	семінар	1.ФедикО.В.Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай, 2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане). 2.Седих К.В. Психологія сім'ї:навч.посіб./К.В.Седих.-К.: ВЦ»Академія»,2015.-192 с 3.Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав,2009.- 304 с.	2 Розкрийте основні функції шлюбного союзу. Проаналізуйте психологічні типи сексуальних партнерів.	10 б. опитування на семінарі; 10 б – за підготовку і презентацію повідомлення	Впродовж семестру
13.Статеве виховання та сексуальна просвіта. Основні принципи статевого	семінар	1.Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с. 2.Формування сексуальної культури	2 Скласти програму статевого виховання	10 б. самостійна робота; 10 б – за підготовку і презентацію	Впродовж семестру

виховання та їх характеристика Основні методи та прийоми статевих виховання.		молоді / [Балакірева О.М., Галустян Ю.М., Кореґін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім'ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с. 3.Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевих виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням: http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya	різних груп населення.	ію повідомлення	
---	--	---	------------------------	-----------------	--

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання поточної навчальної діяльності. У процесі вивчення дисципліни використовуються такі види контролю: Початковий контроль студентів здійснюється під час проведення практичних занять і включає в себе перевірку теоретичного матеріалу, методом фронтального усного опитування. Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях і включає якість засвоєного матеріалу, що охоплюється темою практичного заняття, а також сумлінністю студента в роботі на практичних заняттях. Проміжний контроль проводиться в письмовій формі (самостійна та контрольна робота). Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Оцінки з дисципліни виставляються з урахуванням поточних оцінок та підсумкової оцінки. Максимальна кількість балів при вивченні дисципліни 100 балів.
Вимоги до письмової роботи	Письмової (контрольна) робота студента базується на основних питаннях лекційного курсу та питаннях винесених на самостійне опрацювання. Питання повинні бути розкриті на достатньому рівні.
Семінарські заняття	Семінарські заняття покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни з проблем сексуальності людини і сексуальних відносин між людьми, методами дослідження чоловічої і жіночої сексуальності, формувати сексуальну культуру, установки і цінності на основі сучасних наукових знань з психології сексуальності, які дадуть можливість зберегти своє сексуальне і репродуктивне здоров'я.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для допуску до підсумкового контролю (залік) студент повинен мати оцінки (відмінну/добру/задовільну) на семінарських заняттях за усну відповідь – мінімум 10 балів; отримати мінімальний задовільний бал за письмову самостійну роботу - мінімум 10 балів, отримати мінімальний задовільний бал за написання контрольної роботи – мінімум 20 балів, а також засвоїти матеріал, що винесені на самостійне опрацювання – мінімум 10 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 50 балів.

7. Політика курсу

Політика курсу «Психологія сексуальності» передбачає відвідування лекційних та семінарських занять, передачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. Студенти, що слухають дисципліну зобов'язані відпрацювати заняття/ невиконаний обсяг робіт (переписати контрольну роботу, підготувати презентацію, написати самостійну роботу у письмовій формі). У випадку невиконання навчального плану з дисципліни або незадовільної оцінки на заліку студент має можливість передачі заліку за талоном №2, у разі незадовільної оцінки пропонується передача за талоном №3 з комісією. Якщо спроби не дали позитивного результату, викладач пропонує студенту повторне вивчення дисципліни.

8. Рекомендована література

1. Акімова Л. Н. Психологія сексуальності / Л.Н. Акімова. - Одеса: СМІЛ, 2005. – 198с.
2. Вестхаймер Р. Секс для чайників. – Киев, 1997.
3. Діденко С. Психологія сексуальності та сексуальних стосунків: Навчальний посібник. – К.:Арістей,2003.-312 с.
4. Діденко С.В., Козлова О.С. Психологія сексуальності: Підручник.- К.:Академвидав, 2009.- 304 https://pidru4niki.com/1584072036123/psihologiya/psihologiya_seksualnosti
5. Кочарян Г.С. Современная сексология. – К.: Ника-Центр, 2007. – 400 с.
6. Кришталь В.В., Григорян С.Р. Сексология в 4 частинах. – Харків: Академія сексологічних досліджень , 1999. – 1152 с.
7. Статеве виховання. Навчальний посібник з питань здійснення статевого виховання дітей від народження до юнацького віку. – Миколаїв: «Прінт-Експрес», 2010; Доступно за посиланням:
<http://www.refmaniya.org.ua/psycholog-ya/shlyachi-ta-prinsipi-zdysnennya-statevogo-vichovannya>
8. Статеві розлади. Под ред. Й.М.Аптера, Київ, “Здоров’я”, 1974, – 376 с.
9. Федик О.В. Психологічні основи сексуальності: матеріали для самопідготовки до семінарських занять для студентів спеціальності «Психологія» /Редагування та упорядкування О.В.Федик. – Івано-Франківськ: Плай ,2019. – 195 с. (Доповнене та перевидане).
10. Формування сексуальної культури молоді / [Балакірева О.М., Галустян Ю.М., Корегін О.Я. та ін.] – К. : Державний інститут проблем сім’ї та молоді, Український ін-т соціальних досліджень, 2004. – 132 с.
11. Каплуненко Л. М. Психологія сексуальності: навчальний посібник. — Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019.
12. Слободянюк О. М. Психосексуальний розвиток особистості: теорія і практика. — Львів: Світ, 2017.
13. <https://sexology.education/878-2/>
Національний інститут сексології та сексуального здоров’я

Викладач: Федик Оксана Василівна